

ТРАГОВИМА ХУЛИЈА КОРТАСАРА

Ове године се навршава четрдесет година од смрти Хулија Кортасара, „једног од најоригиналнијих и најдоследнијих аутора латиноамеричке књижевности”, по речима нобеловца Марија Варгаса Љосе. Реалиста у чијим делима искрсава фантастика и експериментатор који пркоси књижевним конвенцијама, разигран и вољен од младих читалаца свих старосних група, Кортасар је превазишао књижевну сферу захваљујући хронопијама и познатим личностима, бестијарима, причама смештеним у Буенос Ајрес и Париз, револуционарним страстима, песмама и модерним баснама. Међу новим генерацијама Кортасар наставља да преноси љубав према књижевности и своју жудњу за писањем; старије генерације пак у писмима, биографијама, есејима и интервјуима откривају нове нијансе.

Све су то разлози због којих је градско министарство културе у Буенос Ајресу решило да до 12. фебруара наредне године у градским културним центрима укаже на његово стваралаштво приређивањем јавних читања и предавања, изложбом првих издања књига, рукописа, писама и фотографија, биографским и књижевним шетњама по местима везаним за његов живот и стваралаштво, пројекцијама документаца и играних филмова снимљених по његовим приповеткама, новим издањима и аудио-књигама. У склопу јубиларне године организује се и мноштво музичко-сценских представа, као што је читање одломака из *Школица* уз музичку пратњу младих цез музичара, који ће свирати Чарлија Паркера, Сонија Ролинса и друге великане цеза које слушају и „препоручују” ликови из романа.

БИБЛИОТЕКЕ У ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ

Прегледом стања у библиотекама, које је прошле године спровело британско Министарство културе, медија и спорта, откривен је „недостатак свести” о значају библиотечке делатности код појединих министарстава британске владе, поред уобичајене „недовољне упознатости” шире јавности о томе шта све библиотеке могу да понуде. Као могућа решења, предлажу се именовање министарства за јавне библиотеке, увођење почасног звања библиотечног лауреата (слично титули *poeta laureatus*) и спровођење рекламне кампање за подизање свести о улози библиотека. Такође се предлаже и стварање националног центра који би обрађивао податке из јавних библиотека, чиме би се показао утицај библиотека на локалне заједнице, као и увођење могућности да се деца аутоматски уписују у библиотеке.

Како се даље наводи у извештају, „главни проблем у сектору” остаје недовољно улагање у мрежу јавних библиотека као резултат узаостопних буџетских кресања, инфлације и раста других јавних услуга. У удружењу библиотекара истичу да је за услов да библиотеке „стварно напредују и остваре потенцијал који од њих очекује Министарство потребна праведнија и дугорочнија одлука о финансирању. Без обезбеђених ресурса, препоруке Министарства се тешко могу спроводити.”

УКИДАЊЕ СУБВЕНЦИЈА ЗА ПРЕВОЂЕЊЕ

Министарство спољних послова, трговине и рада Аргентине од 2009. у оквиру Програма за подршку превођењу „Сур” помогло је превод и објављивање у иностранству бројних класичних и савремених аргентинских аутора. О избору аутора одлучивао је комитет састављен од професора аргентинске књижевности, међу којима су били и директор Националне библиотеке и представници фондације „Ел либро”. Како ствари стоје, са доласком на власт популисте и демагога Хавијера Милеја буџет за овај програм биће скресан на једну десетину у односу на претходну годину и неће бити већи од 30.000 америчких долара, што је довољно за субвенцију десет издања (у поређењу са прошлогодишња 123). При томе, помоћ ће се додељивати искључиво преводима поезије и књигама из хуманистичких наука.

Програм „Сур” финансирао је преводе аргентинских аутора са два јасна циља, а то су интернационализација националне књижевности и промоција извоза. Књиге ауторки попут Саманте Швоблин, Маријане Енрикез, Аријане Харвиц и Клаудије Пињеиро, после превода на енглески, улазиле су у избор за награду Међународни Букер, и тиме провлачиле светску пажњу. Слични програми постоје и у другим земљама, а на Сајму књига у Франкфурту често се упућивало на аргентински модел као пример успешности. „Овај програм је јединствен пример постојаности културне политике Аргентине и Латинске Америке”, изјавила је за *Ла насион* Габријела Адамо, истраживач са Универзитета Сан Андрес. „Таква политика нас позиционира као озбиљног и поузданог саговорника. Поготово што се ради о међународним разменама, где се односи граде дуже, а ударци попут овог лако могу поништити године мукотрпног рада. Буде ли овај програм суспендован, изгубиће се јединствена конкурентска предност за аргентинске ауторе и књиге које се преводе на друге језике, што ће утицати на њихов тираж, глобални престиж и место у *Рејублици свештске књижевности*. Томе бих додала и економски аспект: овај програм подржава продају аргентинског производа и права на преводе аргентинских аутора. Што више права успемо да продамо, већи ће бити приход за издавачки сектор, а самим тим и за локалну економију. Субвенција за превод књиге на страни језик може покренути ланац превода на друге језике. А то има и друге предности, попут позивања аргентинских аутора на међународне догађаје (који се плаћају из иностранства), учешћа у другим публикацијама и развоја других грана уметности, као што су снимање филмова и серија.” Политика културне дипломатије може да има и друге ефекте. „Ако се много и добро говори о култури земље, расте њено вредновање у свету, што доприноси бољем односу према свему што се код нас дешава. Дакле, добра политика културне дипломатије је фундаментална у вођењу послова свих врста”, закључује Габријела Адамо.

Нажалост, није ни ово крај стезању каиша. Откривено је и да ће органи Министарства спољних послова престати да плаћају хонораре жирију каталога „Argentina Key Titles”, помоћу којег се промовише издавачка продукција Аргентине на међународним књижевним сајмовима. Од свог првог сазива, жири је укључивао познате научнике, истраживаче, писце и уреднике. Садашње власти верују да би они могли да сарађују *ad honorem*.

Приредио
Предраг ШАПОЊА